M I N I S T E R U L
AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE
ŞI MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

М И Н И С Т Е Р С Т В О
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА,
РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
И ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

**АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ**

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@mediu.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA MAI ANUL 2021

Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.mediu.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna mai, anul 2021 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) și nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Tabelul 1.

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna mai, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
	Zilnice				Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	1	1,2	15.05	1,4	***0,5***	5	2,2
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	2,2	12.05	1,6	***0,085***	21	1,9
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	15	2,2	18.05	1,3	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	10	3,0	31.05	1,5	***0,01***	5	1,4
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	12	3,6	18.05	2,0	***0,035***	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 8,29								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

Tabelul 2.

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna mai, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
	Zilnice				Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	19	2,2	07.05	1,3	***0,5***	2	1,2
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	2,3	14.05	1,8	***0,085***	18	1,6
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	4	1,5	28.05	-	***0,01***	1	1,1
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	15	2,9	05.05	2,0	***0,035***	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 7,24								

Pe parcursul lunii mai pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme neomogenă după regimul termic şi cu precipitaţii.

Conform ***evaluării lunare*** în unele perioade ale lunii, îndeosebi în orele nocturne şi ale dimineţii, factorii meteorologici au contribuit la acumularea poluanţilor în aer. Influenţa sectorului cald, inversiunea termică de la sol şi vântul slab au dus la majorarea semnificativă a concentraţiei noxelor şi la crearea unui nivel ***înalt*** al poluării aerului.

Inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-au atestat în decursul a 8 zile în mun. Chişinău, 11 zile în mun. Bălţi şi în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor de la sursele joase şi transportul auto.

Potrivit ***evaluării zilnice*** a indicilor calităţii aerului atmosferic, nivelul poluării aerului s-a constatat ca ***sporit*** în mun. Chişinău privind conţinutul de suspensii solide în data de 14 mai şi de dioxid de azot în data de 12 mai, iar în mun. Bălţi – privind conţinutul de dioxid de azot în zilele de 7, 14 mai.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice au fost înregistrate de aldehida formică în mun. Chişinău pe data de *18 mai* şi pe data de 5 mai în mun. Bălţi.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că nivelul ***înalt*** al poluării aerului în oraşele monitorizate s-a creat în luna mai datorită dioxidului de azot.

Cel mai ***înalt*** nivel al poluării aerului s-a înregistrat în mun. Chişinău pe str. Grenoble, postul de observaţii nr. 7, iar în mun. Bălţi pe str. Ştefan cel Mare, postul de observaţii nr.1.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a CMN pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în a *doua decadă* a lunii *iunie*.

Nivelul radioactivităţii mediului

Detector de tip *MIRA*

În luna mai s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* la 7 staţii meteorologice de pe teritoriul republicii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat), unde s-au efectuat măsurători de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00}. De asemenea, la 5 staţii din teritoriul republicii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă, Cahul) s-au efectuat măsurători ale parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Soroca), maxima 0,16 μSv/h (st. Briceni);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Chişinău, Bălţata) în limitele: minima 0,09 μSv/h (st. Bălţata, Chişinău), maxima 0,18 μSv/h (st. Bravicea);
- ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Cahul, Comrat) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Leova), maxima 0,19 μSv/h (st. Comrat).

La staţia meteorologică din mun. Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,09 - 0,14 μSv/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale *limitei de avertizare (0,25 μSv/h)* nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii mai a anului 2021 a fost monitorizată calitatea apei în 19 probe colectate din secțiunile de control a 4 rîuri și 2 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru

determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform normelor Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1).*

Estimarea rezultatelor observaţiilor efectuate în luna aprilie, de asemenea ca și cele multianuale, constată un grad sporit de poluare pentru apa ***râurilor mici*** cauzată, în primul rând, de amplasarea în nemijlocita apropiere de ele a așezărilor rurale și urbane.

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. de ord.	Codul probei	Locul prelevării	Data	Oxigen dizolvat	CCO_{Cr}	CBO_5	Mineralizarea	Azot din amoniu, N/NH_4^+	Orto-fosfați, P/PO_4^-	Fosfor total
				mg/l	*mgO/l*	*mgO/l*	*mg/l*	*mgN/l*	*mgP/l*	*mgP/l*
1	146-AS-21	r. Prut or. Lipcani	5 mai	8,86	12,29	3,81	236,1	0,503	0,776	0,867
2	152-AS-21	r. Ichel s. Goian	11 mai	4,17	27,14	5,98	1037,0	0,164	1,16	1,233
3	153-AS-21	r. Nistru or. Vadul lui Vodă	11 mai	8,92	7,68	2,91	350,9	0,512	0,045	0,048
4	156-AS-21	r. Ichel s. Greblești, amonte	11 mai	13,35	18,43	4,54	888,8	0,09	0,04	0,053
5	157-AS-21	r. Prut s. Valea Mare	12 mai	8,6	23,55	4,36	350,6	0,063	0,025	0,029
6	159-AS-21	r. Prut or. Ungheni, amonte	12 mai	9,08	17,41	4,12	320,2	0,121	0,025	0,027
7	165-AS-21	r. Prut s. Giurgiulești	19 mai	8,19	15,87	3,52	361,7	0,012	0,082	0,084

Notă: Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:

1) **clasa I (foarte bună)** – apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;

2) **clasa a II-a (bună)** – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;

3) **clasa a III-a (poluată moderat)** – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) **clasa a IV-a (poluată)** – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;

5) **clasa a V-a (foarte poluată)** – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.

Monitorizarea deșeurilor

În perioada 01.05.2021 – 31.05.2021, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deșeuri, privind demararea procesului de raportare a deșeurilor și gestionarii acestora prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor au fost validate și aprobate 131 rapoarte, 50 rapoarte fiind returnate.

Cu respect,
Director **Veaceslav DERMENJI**

Ex: Șef LRM M. Lungu
Tel: 022 820 747